

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อมุ่งศึกษาสภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาคของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบันตามความเป็นจริง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อในการวิจัย
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. กำหนดเครื่องมือและสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดหัวข้อในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการวิจัยจากประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมอบรมเรื่อง การวางแผนระดับจุลภาคทั้งในระดับจังหวัดและระดับเขต ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มอบนโยบายให้นำการวางแผนระดับจุลภาคไปดำเนินการในระดับอำเภอ

2. จากการที่ผู้วิจัยได้ออกนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและพูดคุยกับผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอรับทราบนโยบายและได้รับการอบรมจนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนระดับจุลภาคแล้วนำไปปฏิบัติอย่างไร

3. ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นปัญหาและหัวข้อการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ในครั้งนี้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนระดับจุลภาค

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 11 จำนวนประชากรทั้งสิ้น 417 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปสำหรับศึกษาสัดส่วนของประชากร (P) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อ ยอมให้ความคลาดเคลื่อน (E) เกิดขึ้นได้ในระดับ $\pm 5\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, 2537) จากขนาดตารางประชากร (N) 100 (ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ) และ 300 (ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 80 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 172 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 252 คน ของจำนวนประชากร จำนวน 417 คน แล้วกำหนดกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนของประชากร จากสูตร

$$\text{กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละจังหวัด} = \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละจังหวัด} \times \text{ขนาดของตัวอย่างประชากร}}{\text{ขนาดของประชากรทั้งหมด}}$$

กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละจังหวัด คัดสัดส่วนแยกเป็นประเภท ดังนี้

จังหวัด	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร ค.บอ.	ครูอาสาฯ	รวม	ผู้บริหาร	ครูอาสาฯ	รวม
1. ศรีสะเกษ	21	72	93	16	40	56
2. สุรินทร์	16	58	74	12	32	44
3. บุรีรัมย์	23	44	67	18	24	42
4. นครราชสีมา	29	109	138	22	60	82
5. ชัยภูมิ	15	30	45	12	16	28
รวม	104	313	417	80	172	252

กำหนดเครื่องมือและสร้างเครื่องมือ

1. ลักษณะเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นประเภทตรวจคำตอบ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นจัดทำแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นบริหารแผนงานและโครงการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 34 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นจัดทำแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นบริหารแผนงานและโครงการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 27 ข้อ

โดยกำหนดความมากน้อยของสภาพและปัญหาตามขั้นตอนการวางแผนระดับจุลภาค 5 ระดับ ได้แก่ มีสภาพและปัญหา มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นประเภทตรวจคำตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นจัดทำแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นบริหารแผนงานและโครงการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 34 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นเตรียมการ ขั้นจัดทำแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นบริหารแผนงานและโครงการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 27 ข้อ

โดยกำหนดความมากน้อยของสภาพและปัญหาตามขั้นตอนการวางแผนระดับจุลภาค 5 ระดับ ได้แก่ มีสภาพและปัญหา มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนระดับจุลภาค ตลอดจนศึกษารายละเอียดของบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มากำหนดเป็นกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2 สร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 2.1 เป็นแนวทางและอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้รับจากการศึกษางานวิจัยอื่น ๆ มาประยุกต์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 นำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาค่าความตรง (Validity) แล้วนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 20 คน ณ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม และตรวจสอบผลความครอบคลุมและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนดไว้

2.5 ปรับปรุง แก้ไข แบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จนได้เครื่องมือในการวิจัยที่สมบูรณ์ที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 5 แห่ง ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และชัยภูมิ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเองในวันประชุม / อบรมสัมมนาครูอาสาสมัครศึกษานอกโรงเรียน พร้อมกับชี้แจงรายละเอียด เพื่อให้การตอบแบบสอบถามมีโอกาสคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามบางส่วนทางไปรษณีย์และไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในการอำนวยความสะดวกและประสานในการติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างในการนี้

4. เมื่อจัดส่งแบบสอบถามไปแล้ว ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบส่วนที่ขาดหายไป ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ประสานงานเป็นการส่วนตัว และไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC* (Statistical Package for The Social Sciences / Personal - Computer Plus)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาคของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 4 ขั้นตอน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายความว่า สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการปฏิบัติกิจกรรมนั้นทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ

- 3.50 - 4.49 หมายความว่า สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค อยู่ในระดับมาก คือ มีการปฏิบัติกิจกรรมนั้นบางครั้ง
- 2.50 - 3.49 หมายความว่า สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาคอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการปฏิบัติกิจกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง
- 1.50 - 2.49 หมายความว่า สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค อยู่ในระดับน้อย คือ มีการปฏิบัติกิจกรรมนั้นน้อยหรือเกือบไม่ได้ปฏิบัติ
- 1.00 - 1.49 หมายความว่า สภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย

ขั้นตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 4 ขั้นตอน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีปัญหา
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	ปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	ปัญหาน้อยที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานการวางแผนระดับจุลภาค ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 โดยการทดสอบค่าที (t-test) และเนื่องจากในการทดสอบนี้ ผู้วิจัยจะปฏิเสธสมมุติฐานศูนย์ เมื่อพิจารณาเห็นว่ามี ความแตกต่างมากพอจริง ๆ จึงได้ตั้งระดับทดสอบที่ระดับ .01

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การคำนวณค่าร้อยละ (อ้างถึงประกอบ กรรณสูตร, 2525)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่ามัธยฐานเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (อ้างถึงประกอบ กรรณสูตร, 2538)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน มัธยฐานเลขคณิต
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน
 N แทน คะแนนทั้งหมด

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (อ้างถึงประกอบ กรรณสูตร, 2527)

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนที่กำหนดตามสเกล 5 4 3 2 1
 f แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการใช้ t-test (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนของข้อมูล ชุดที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนของข้อมูล ชุดที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของข้อมูล ชุดที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของข้อมูล ชุดที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคะแนนของข้อมูล ชุดที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคะแนนของข้อมูล ชุดที่ 2

5. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเที่ยงของแบบสอบถาม
	N	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ